

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus (Palkeet), kirjanpitoyksiköt ja talousarvion ulkopuolella olevat valtion rahastot

Maksukorttien sekä asiakas-, bonus- ja etukorttien käyttö

Valtion talousarviosta annetun lain (423/88) 24 c §:n (1216/2003) mukaan Valtiokonttori voi antaa määräyksiä virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolella olevien valtion rahastojen kirjanpidon, maksuliikkeen ja laskentatoimen hoidon, tilinpäätöksen laadinnan sekä muiden taloushallinnon toimintojen ja menettelytapojen yksityiskohdista. Lisäksi valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/92) 40 §:n (1786/2009) mukaan Valtiokonttori antaa tarkempia määräyksiä kirjanpitoyksikköjen maksuliikkeen hoitamisesta ja antaa tarvittavat määräykset ja ohjeet maksuliikkeessä ja palkan laskennassa käytettävistä järjestelmistä.

Valtiokonttori on tänään antanut määräyksen maksu-, asiakas-, bonus- ja etukorttien käytöstä.

Tätä määräystä sovelletaan käytettäessä kirjanpitoyksikön nimissä haettua

- keskitetysti kilpailutettua valtion maksuaikakorttia
- muuta vastaavaa maksukorttia (ml kauppaliikkeiden erityisluottokortit)
- asiakas-, bonus- ja etukortteja niihin liittyvine asiakasohjelmineen.

Kanta-asiakasohjelmien ja etuohjelmien etujen käyttämisestä virkamatkalla ohjeistetaan erikseen valtiovarainministeriön ohjeella Virkamatkustaminen ja kanta-asiakasohjelmien hyödyntäminen (VN/14770/2021-VM-1, 1.6.2021).

Voimaantulo

Tämä määräys tulee voimaan 1.12.2021. Tällä määräyksellä kumotaan Valtiokonttorin 17.6.2021 antama määräys Maksukorttien sekä asiakas-, bonus- ja etukorttien käyttö (VK/66195/00.00.00.01/2021).

Lisätiedot

Lisätietoja tähän määräykseen liittyvissä asioissa saa Valtiokonttorin T3 – Talous- tieto ja työelämä -toimialalta puh. 0295 50 2000 tai sähköpostitse osoitteesta maksuliike(at)valtiokonttori.fi.

Toimialajohtaja Lasse Skog

Maksuliikepäällikkö Tarja Tapio

Tiedoksi:

Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö / BO

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

Sisällys

1	Määritelmiä	3
2	Valtion maksuaikakortin ensisijaisuus	3
3	Kauppaliikkeiden erityisluottokortit sekä asiakas-, bonus- ja etukortit.....	3
4	Maksukortin hakeminen ja myöntäminen	4
5	Asiakas-, bonus- ja etukortin hakeminen ja myöntäminen.....	4
6	Yleiset käyttöperiaatteet.....	4
7	Maksukortin käyttöraja	5
8	Maksukortin maksuvastuu.....	5
9	Maksukortin käyttövastuu ja käyttöön liittyvät velvollisuudet.....	5
10	Verkkomaksaminen.....	5
11	Mobiilisovelluksella maksaminen	5
12	Käteisen rahan nostaminen	6
13	Matka- ja päivärahaennakko	6
14	Ostositteiden käsittely ja säilyttäminen	6
15	Maksukortin käyttösitoumus	6
16	Kortinhaltijan pidempiaikainen poissaolo	7
17	Maksukortin tietojen luovuttaminen	7
18	Asiakas-, bonus- ja etukorttien tietojen luovuttaminen	7
19	Maksukortin, asiakas-, bonus- ja etukortin käytön palauttaminen ja irtisanominen.....	7
20	Valvonta	7
21	Korttien luettelointi ja korttien tietojen tallentaminen	8

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

1 Määritelmiä

Maksukortti on yleisnimitys erilaisille maksamiseen ja käteisen rahan nostamiseen tarkoitetuille fyysisille ja virtuaalisille korteille. Maksukorttiin sisältyy aina maksusovellus.

Valtion maksuaikakortti on valtiolle keskitetysti kilpailutettu maksukortti.

Kauppaliikkeen erityisluottokortti on tietyn elinkeinonharjoittajan tai liikeketjun myöntämä fyysinen tai virtuaalinen maksukortti.

Asiakas-, bonus- ja etukortti on rajatussa käyttökohteessa käytettävä asiakkuuden osoittava fyysinen tai virtuaalinen kortti, joka voi oikeuttaa ko. kortin käyttökohteissa alennusten tai muiden etuuksien kertymiseen.

Asiakasohjelma on elinkeinonharjoittajan ja asiakkaan välillä solmittava sopimus, jossa elinkeinonharjoittaja sitoutuu antamaan asiakkaalle erilaisia etuja tietyin ehdoin vastineeksi asiakasuskollisuudesta. Asiakasohjelmaan voi sisältyä fyysinen tai virtuaalinen asiakas-, bonus- tai etukortti.

2 Valtion maksuaikakortin ensisijaisuus

Keskitetysti kilpailutettu valtion maksuaikakortti on valtionhallinnossa ensisijaisesti käytettävä maksukorttivaihtoehto.

Jos valtion maksuaikakortin käyttöalue osoittautuu kirjanpitoyksikön toiminnan kannalta riittämättömäksi, eikä sitä voida laajentaa kohtuullisessa ajassa tarvetta vastaavaksi, Valtiokonttori voi myöntää luvan muun maksukortin hankinnalle ja käyttönotolle.

Kirjanpitoyksikön on määrättävä taloussäännössään valtion maksuaikakortin ja mahdollisten muiden maksukorttien käyttönotosta ja käytöstä.

3 Kauppaliikkeiden erityisluottokortit sekä asiakas-, bonus- ja etukortit

Kauppaliikkeiden erityisluottokortteja voi käyttää tilanteessa, jolloin ko. kortti on edellytys taloudellisesti merkityksellisen alennuksen tai edun saamiselle valtiolle, tai välttämättömän hankinnan maksaminen edellyttää kauppaliikkeen erityisluottokorttia (esim. öljy-yhtiöiden ammattiliikenneasemat). Kauppaliikkeiden erityisluottokorttien käyttöönotto edellyttää lupaa Valtiokonttorilta.

Asiakas-, bonus- ja etukortteja niihin mahdollisesti liittyvine asiakasohjelmineen voi käyttää kirjanpitoyksikölle kuuluvien menojen maksamisen yhteydessä tarpeen mukaan, jos se on edellytys taloudellisesti merkityksellisen alennuksen tai edun saamiselle.

Kirjanpitoyksikön on määrättävä taloussäännössään kirjanpitoyksikön nimissä haettujen kauppaliikkeiden erityisluottokorttien sekä asiakas-, bonus- ja etukorttien, sekä niihin mahdollisesti liitettyjen asiakasohjelmien käyttöönotosta, käytöstä ja käytön valvonnasta.

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

4 Maksukortin hakeminen ja myöntäminen

Maksukortin hakemisesta ja myöntämisestä valtion virkamiehelle tai työntekijälle päättää kirjanpitoyksikkö, jonka palveluksessa virkamies tai työntekijä on.

Maksukortti myönnetään kirjanpitoyksikön harkinnan perusteella, kun se on tarpeellinen virka- tai työtehtävien hoitamisesta aiheutuvien, kirjanpitoyksikön maksettavaksi kuuluvien menojen maksamiseksi.

Maksukortti on mahdollista myöntää vakituudessa tai vähintään kuuden (6) kuukauden määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa olevalle valtion virkamiehelle tai työntekijälle. Poikkeustapauksissa voi kirjanpitoyksikkö harkintansa mukaan myöntää maksukortin myös alle kuuden (6) kuukauden virka- tai työsuhteessa olevalle henkilölle, mikäli tehtävien tarkoituksenmukainen hoito edellyttää maksukortin käyttöä.

5 Asiakas-, bonus- ja etukortin hakeminen ja myöntäminen

Asiakas-, bonus- ja etukortin hakemisesta niihin mahdollisesti liittyvine asiakasohjelmineen valtion virkamiehelle tai työntekijälle päättää kirjanpitoyksikkö, jonka palveluksessa virkamies tai työntekijä on.

Valtion varoista maksettavien ostojen yhteydessä saa pääsääntöisesti käyttää vain kirjanpitoyksikön nimissä haettua asiakas-, etu- tai bonuskorttia mahdollisine asiakasohjelmineen. Virkamatkoihin liittyvissä ostoissa noudatetaan valtiovarainministeriön ohjetta Virkamatkustaminen ja kanta-asiakasohjelmien hyödyntäminen (VN/14770/2021-VM-1, 1.6.2021).

6 Yleiset käyttöperiaatteet

Kirjanpitoyksikön nimissä haettua maksukorttia ja sillä nostettuja käteisvaroja saa käyttää vain virka- tai työtehtävien hoitamisesta johtuvien menojen maksamiseen. Maksukortin käyttö yksityismenoihin on kielletty.

Kortinhaltijan on noudatettava ehdotonta huolellisuutta maksukortin käytössä, maksukortin, maksukortin numeron ja maksukortin käyttöön liittyvien turvatunnusteiden (esimerkiksi PIN-koodien ja verkkomaksamisessa käytettävän salasanan) säilytyksessä sekä tositteiden käsittelyssä.

Organisaatiolle tai ajoneuville nimetyn maksukortin tunnusluvun (PIN-koodi) saa luovuttaa vain henkilöille, jotka tarvitsevat ko. korttia virka- tai työtehtävissään. Henkilön, jolle kirjanpitoyksikön vastuuhenkilö luovuttaa tiedot, on säilytettävä tiedot huolellisesti eikä hän saa luovuttaa niitä edelleen.

Mahdolliset virheellisestä maksukortin käytöstä aiheutuvat seuraamukset on kirjanpitoyksikön käsiteltävä viivytyksettä ja asianmukaisesti tilanteen edellyttämällä tavalla. Valtiolle kuulumattomat ostot peritään kortinhaltijalta.

Maksukortilla tapahtuvista ostoista mahdollisesti myönnettyt sopimusalennukset ja -etuudet kuuluvat valtiolle. Alennusten ja etuuksien käyttö yksityisostoihin on kielletty.

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

Jos valtion varoista maksettavan oston yhteydessä käytetään asiakas-, bonus- tai etukorttia niihin mahdollisesti liittyvine asiakasohjelmineen, ostosta kertyvät etuudet kuuluvat valtiolle. Alennusten ja etuuskien käyttö yksityisostoihin on kielletty.

7 Maksukortin käyttöraja

Kirjanpitoyksikön on määriteltävä maksukorteille korttikohteisesti euromääräinen käyttöraja/kuukausi. Käyttörajan määrittelyssä on huomioitava todellinen käyttötarve. Kirjanpitoyksikön on määriteltävä maksukortille myös käteisnoston euromääräinen raja, jos maksukortin haltijalle annetaan lupa nostaa maksukortilla käteistä rahaa.

8 Maksukortin maksuvastuu

Maksukortin maksuvastuu on aina maksukortin myöntävällä kirjanpitoyksiköllä (organisaation maksuvastuu).

9 Maksukortin käyttövastuu ja käyttöön liittyvät velvollisuudet

Maksukortin käyttövastuu on henkilölle nimetyn maksukortin kortinhaltijalla tai sillä henkilöllä, jonka käyttöön organisaatiolle tai ajoneuvolle nimetty maksukortti on luovutettu.

Käyttövastuullinen henkilö on velvollinen noudattamaan maksukortin käyttöehtoja ja maksukorttien käytöstä annettuja ohjeita sekä toimimaan niissä edellytetyllä tavalla.

Käyttövastuullinen henkilö on velvollinen ilmoittamaan viipymättä maksukortin katoamisesta maksukortin liikkeellelaskijalle ja maksukortin myöntävän kirjanpitoyksikön määräämälle muulle taholle.

10 Verkkomaksaminen

Maksukorttia voi käyttää verkkomaksamisessa vain salatun verkkoyhteyden kautta. Tehtäessä hankintoja verkkokaupoista, on noudatettava maksukortin liikkeellelaskijan, kirjanpitoyksikön, Valtiokonttorin sekä valtiovarainministeriön mahdollisesti antamia määräyksiä ja ohjeita.

11 Mobiilisovelluksella maksaminen

Maksukorttia voi käyttää älypuhelimeen tai muuhun päätelaitteeseen ladattavalla sovelluksella. Kirjanpitoyksikkö päättää, miten laajasti se sallii mobiilisovellusten käytön. Henkilöstö on ohjeistettava toimimaan maksukortin liikkeellelaskijan, kirjanpitoyksikön, Valtiokonttorin sekä valtiovarainministeriön mahdollisesti antamien määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

12 Käteisen rahan nostaminen

Maksukorttia voi käyttää käteisen rahan nostamiseen, jos kirjanpitoyksikkö on antanut kortinhaltijalle tähän luvan ja maksukortille on määritelty euromääräinen käteisnoston raja.

Maksukorttia saa käyttää käteisen rahan nostamiseen vain tapauksissa, joissa maksukortti ei käy maksuvälineenä virka- tai työtehtävästä aiheutuvan menon maksamiseen, eikä kortinhaltija ole saanut tähän tarkoitukseen ennakkoa. Käteisen rahan noston on vastattava maksettavan menon määrää mahdollisimman tarkasti.

Käteisen rahan nosto on ajoitettava tapahtuvaksi mahdollisimman lähelle ajankohtaa, jolloin käteistä rahaa on tarve käyttää. Mikäli käteistä rahaa on nostettu enemmän, kuin mitä maksettavaan ostoon on tarvittu, on yli jäänyt käteisraha palautettava kirjanpitoyksikölle viivytyksettä.

13 Matka- ja päivärahaennakko

Maksukorttia ei saa käyttää päivä- ja matkarahojen tai vastaavien korvausten maksamiseen, eikä matkaennakkojen maksamiseen.

Valtion matkustussäännön mukaisesti (20 §) virkamatkasta aiheutuvien kustannusten maksamista varten käytetään valtion maksuaikakorttia. Ennakkoa on oikeus saada vain, mikäli virkamiehen tai työntekijän käyttöön ei ole luovutettu valtion maksuaikakorttia tai kohdemaassa ei voi maksaa maksuaikakortilla. Ennakko maksetaan virkamiehen tai työntekijän pankkitilille.

14 Ostositteiden käsittely ja säilyttäminen

Kortinhaltija on velvollinen huolehtimaan maksukortin käyttöön liittyvien tositteiden säilyttämisestä ja niiden käsittelemisestä viivytyksettä Valtiokonttorin ja kirjanpitoyksikön määräämällä/ohjeistamalla tavalla.

15 Maksukortin käyttösitoumus

Henkilölle nimetyn maksukortin haltijan on sitouduttava noudattamaan maksukortin käyttöön liittyviä määräyksiä ja ohjeita. Sitoumus on aina tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava.

Organisaatiolle ja ajoneuville nimettyjen maksukorttien käyttäjille on annettava tiedoksi maksukortin käyttöön liittyvät keskeiset periaatteet ja henkilön on sitouduttava noudattamaan niitä.

Kirjanpitoyksikön on huolehdittava, että henkilö, joka vastaa organisaatiolle nimetyn maksukortin säilytyksestä, ylläpitää luetteloa siitä, milloin ja kenen haltuun kortti on luovutettu ja milloin kortti on palautettu ostokuitteineen.

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

16 Kortinhaltijan pidempiaikainen poissaolo

Kortinhaltijan ollessa pidempiaikaisella vapaalla (esimerkiksi virkavapaa, vuorotteluvapaa, vanhempainloma), kortinhaltijan on luovutettava käytössään oleva maksukortti sekä mahdollinen asiakas-, bonus- ja etukortti kirjanpitoyksikölle. Kirjanpitoyksikön on säilytettävä kortit kassakaapissa tai muussa vastaavassa turvallisessa paikassa.

Jos pidempiaikainen vapaa kestää yhden (1) vuoden tai sitä pidemmän ajan, on maksukortti lopetettava ja tuhottava. Asiakas-, bonus- ja etukorttia voi säilyttää kirjanpitoyksikön kassakaapissa tai vastaavassa turvallisessa paikassa myös yli yhden (1) vuoden ajan.

Kirjanpitoyksikkö voi määrätä taloussäännössään myös em. lyhyemmistä aikarajoista.

17 Maksukortin tietojen luovuttaminen

Kortinhaltija ei saa luovuttaa maksukorttia, maksukortin numeroa eikä maksukortin turvatunnisteita (esimerkiksi PIN-koodia ja verkko-ostoissa käytettävää salasanaa) kolmannelle osapuolelle.

Maksukortin tietoja ei saa antaa kyselyihin tai tiedusteluihin, kun tarkoituksena ei ole tilata tai ostaa mitään.

18 Asiakas-, bonus- ja etukorttien tietojen luovuttaminen

Jos asiakas-, bonus- ja etukortin käytön valvonta edellyttää kortin tietojen, esimerkiksi PIN-koodin luovuttamista kirjanpitoyksikössä ko. korttien käytön valvonnasta vastaavalle, on kortinhaltija velvollinen luovuttamaan tiedot kirjanpitoyksikön määräämälle taholle. Muissa tapauksissa asiakas-, bonus- ja etukorttien tietoja ei saa luovuttaa kolmannelle osapuolelle.

19 Maksukortin, asiakas-, bonus- ja etukortin käytön palauttaminen ja irtisanominen

Tarpeettomaksi käyneet maksukortit sekä asiakas-, bonus- ja etukortit on palautettava kirjanpitoyksikölle viivytyksettä.

Kortin irtisanomisesta ja lakkauttamisesta vastaa kortin myöntänyt kirjanpitoyksikkö. Tarpeettomaksi käynyt kortti on tuhottava asianmukaisella tavalla.

20 Valvonta

Kirjanpitoyksikön on järjestettävä maksukorttien käyttöön liittyvä valvonta sekä ohjattava asiakas-, bonus- ja etukorttien asianmukaiseen käyttöön. Maksukorttien käyttöön liittyvä valvonta toteutetaan huolehtimalla ostotapahtumien asianmukaisesta asiastarkastuksesta varmistuen, että ostotapahtumiin sisältyy vain virka- tai työtehtävistä aiheutuneita kuluja, ja että mahdollisesti hyödynnetyt asiakas-, bonus- ja muut etuudet ohjataan valtiolle. Tilanteissa, joissa kortinhaltija ei anna riittävää selvitystä maksukortin käytöstä, on kirjanpitoyksikön perittävä epäselvä erä kortinhaltijalta.

11.11.2021

VK/115776/00.00.00.01/2021

Kirjanpitoyksikön on huolehdittava, että korttien käyttöön oikeutetut henkilöt sitoutuvat noudattamaan annettuja määräyksiä ja ohjeita.

Mahdollisissa väärinkäytöstilanteissa kirjanpitoyksikön on huolehdittava, että kortinhaltija palauttaa maksukortin sekä asiakas-, bonus- ja etukortin kirjanpitoyksikön määräämälle taholle. Lisäksi kirjanpitoyksikkö on velvollinen ryhtymään virka- tai työtehtäviin liittyvästä laiminlyönnistä seuraaviin, tarvittaviin oikeudellisiin toimenpiteisiin mukaan lukien rikostutkinta mahdollisen rikoksen, virkavelvollisuus- tai muun rikkomuksen selvittämiseksi. Perinnästä ja mahdollisiin oikeudellisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä on oltava maininta maksukortin käyttöönottoon liittyvässä, kortinhaltijan allekirjoittamassa käytösitoumuksessa.

21

Korttien luettelointi ja korttien tietojen tallentaminen

Kirjanpitoyksikön on ylläpidettävä luetteloa kirjanpitoyksikön nimiin haetuista maksu-, asiakas-, bonus- ja etukorteista. Valtion maksuaikakorttien luettelointi toteutetaan ko. maksuaikakorttien liikkeellelaskijan tarjoamassa verkkopalvelussa. Muiden maksukorttien sekä asiakas-, bonus- ja etukorttien luetteloiden säilytys on järjestettävä siten, että vain tietoja virka- tai työtehtävissään tarvitsevilla on oikeus nähdä ne.

Maksukorttien luetteloita ei saa luovuttaa kirjanpitoyksikön ulkopuolisille tahoille.